

специфікою, театральними професіями; навчання дошкільників елементам акторської майстерності; розвиток творчості дошкільників; організація предметно-розвивального середовища; співпраця дітей та дорослих (педагогів та батьків) при організації театралізованої діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Артемова Л.В. Театр і гра. Київ : Томіріс, 2002. 291 с.
2. Макаренко Л.В. Все про театр і дитячу театралізовану діяльність. Київ : Шк. світ, 2008. 128 с.
3. Олійник О.М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Волощук В.О., 2017. 163 с.
4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академвидав, 2006. 456 с.

*Світлана ФЕДУНЬ
(Дрогобич, Україна)*

ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Серед духовних якостей особистості вагому роль відіграють моральні риси. Моральні якості є динамічною сукупністю процесів, станів, властивостей, що характеризують мотиваційну, інтелектуальну, почуттєву, поведінкову сфери особистості. Їхній зміст та структура визначають суб'єктивні ставлення особи до навколишньої дійсності та виявляються у поведінкових актах. До моральних якостей особистості, зокрема, належать патріотизм, толерантність, працьовитість, добросовісність, дисциплінованість, наполегливість, чесність, економність, любов до усього живого, гуманність, справедливість, шляхетність, милосердя,

взаємодопомога, взаємоповага, чесність, правдивість, почуття обов'язку, відповідальність, поміркованість, принциповість, самокритичність тощо.

Виховання моральних якостей дітей старшого дошкільного віку реалізується із використанням певних методів, форм та засобів.

Методи виховання моральних якостей є способами педагогічного впливу, завдяки якому здійснюється формування особистості дитини відповідно до мети і завдань морального виховання.

У науковій та методичній літературі подаються різні класифікації методів морального виховання. Так, Т. Поніманська виділяє три групи методів морального виховання. До групи методів формування моральної поведінки належать: а) практичне залучення дитини до виконання правил поведінки; б) показ і пояснення; в) приклад; г) оволодіння моральними нормами у спільній діяльності; д) вправлення у моральній поведінці; е) створення ситуацій морального вибору. До групи методів формування моральної свідомості дослідниця відносить: а) роз'яснення конкретних моральних норм і правил; б) навіювання моральних норм і правил. Група методів стимулювання моральних почуттів і мотивів поведінки презентована: а) прикладом інших; б) педагогічною оцінкою поведінки дитини; в) колективною оцінкою поведінки дитини; г) схваленням моральних вчинків дитини; д) заохоченням дитини до моральних вчинків; е) осудом недостойних вчинків дитини [1, с. 232–236].

При цьому результат виховання моральних якостей дитини старшого дошкільного віку може бути отриманий лише за умови використання педагогом усіх методів виховання не ізольовано, а в комплексі.

Для виховання у старших дошкільників моральних якостей також використовуються певні форми виховної роботи, що в найзагальнішому вигляді відображають відносини між педагогом та вихованцями.

Усі форми виховання моральних якостей поділяють на індивідуальні, групові та масові. Індивідуальні дають змогу максимально враховувати

особливості внутрішнього світу та умови життєдіяльності кожної дитини. Натомість групові та масові сприяють прийняттю дітьми групових норм та правил, забезпечують формування уміння та потреби узгоджувати свої інтереси з інтересами інших людей, поступатися, ділитися, співдіяти, підтримувати тощо.

Відтак у закладі дошкільної освіти можуть бути використані такі форми виховання моральних якостей старших дошкільників: а) читання художньої літератури; б) заняття; в) ознайомлення з релігійними та народними святами; г) тематичні виставки дитячої творчості; д) екскурсії; е) ігри (дидактичні, сюжетно-рольові, рухливі тощо); є) інсценування та драматизації; ж) бесіди тощо.

Виховання моральних якостей старших дошкільників в умовах реалізації різних форм здійснюється з допомогою певних засобів. Насамперед це художні засоби, до яких належать художня література, музика, образотворче мистецтво, кіно тощо, що сприяють емоційному забарвленню пізнаваних моральних явищ. Значущим засобом морального виховання є природа, яка здатна викликати у дітей гуманні почуття, бажання турбуватися про слабших, захищати їх. Важливим уморальному виховання є спілкування, що уможлиблює уточнення дитячих уявлень про мораль, моральні почуття, моральні якості тощо. Оскільки життєдіяльність дитини відбувається у певному середовищі, воно також стає вагомим чинником морального становлення особистості. Середовище, в якому перебуває дитина, може бути наповнене любов'ю, гуманністю, або ж бути жорстоким та аморальним. Відтак від характеру оточення залежить виховання моральних якостей дитини. Ще одним засобом морального виховання дошкільнят є власна діяльність дітей: гра, праця, навчання, художня діяльність. Кожен з цих видів діяльності має свою специфіку та виконує функцію засобу виховання.

Результатом застосування названих методів, форм і засобів має стати сформованість у дошкільників моральних якостей, проявом яких є свідоме ставлення до виконання правил поведінки, дотримання вимог, встановлених у групі, готовність до узгоджених дій задля досягнення загальної мети.

Отже, з метою виховання у старших дошкільників моральних якостей у закладі дошкільної освіти доцільно використовувати різні форми, методи і засоби морального виховання. Вони мають відповідати віковим особливостям дітей, узгоджуватися із метою виховання та рівнем морального розвитку вихованців.

ЛІТЕРАТУРА

1. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : «Академвидав», 2006. 456 с.

Богдан-Василь ФЕЦИЧ

(Дрогобич, Україна)

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Процес соціалізації дітей дошкільного віку – це засвоєння та набуття базових навичок взаємодії між членами суспільства. Соціалізація необхідна насамперед для того, щоб підготувати дитину дошкільного віку до життя у соціумі. Під процесом соціалізації маємо на увазі різні впливи соціального середовища на людину та реакцію на них самої людини. Впливи можуть бути стихійного або цілеспрямованого характеру, суб'єктивними або спонтанними.

Необхідно зазначити, що процес соціалізації дитини починається із сім'ї та закладу дошкільної освіти. Сім'я є первинним інститутом